

L-Eżamijiet Annwali għall-Iskejjel Medji 2022

IS-SEBA' SENA

IL-MALTI

IL-HIN: Saghtejn

L-Isem u l-Kunjom: _____

Il-Klassi: _____

Għall-istudent/a:

1. Wieġeb il-mistoqsijiet kollha kif mitlub/a.
2. Ortografija, punteġġjatura, sintassi, ideat u preżentazzjoni tajbin jgħinuk biex tikseb riżultati aħjar.

Għall-għalliema:

II-MARKI	It-Taħdit	15	
	Il-Fehim mill-Qari	20	
	Il-Metalingwa	10	
	Il-Kitba	25	
	Il-Letteratura	20	
	Is-Smigh	10	
	IT-TOTAL	100	

Kummenti:

Aqra sewwa din is-silta u wieġeb il-mistoqsijiet dwarha.

LURA D-DAR

Ix-xemx kienet ilha li telgħet u qajmet lir-raħlin bl-imrieżaq tagħha. Il-bdiewa ta' San Rokku kienu diġà ghejjew jaħdmu l-għelieqi tagħhom. Fir-raħal kulhadd ibakkar għax ix-xogħol tar-raba' ma jintemm qatt. Imdorrija jorqdu kmieni biex jistenbħu mal-ewwel tpep tal-għasafar jew l-għanja tas-serduk. Sidor ftit kien għadu jiflaħ għall-keded u l-biċċa l-kbira tar-raba' ma kienx għadu jaħdmu hu, u kontra qalbu qabblu lil qaribu Kurun. Żamm għalih żewġt iħbula, aktar biex jgħaddi ż-żmien, għax tagħtih rasu u jimrad żgur jekk joqgħod ma jagħmel xejn. Trabba fix-xogħol u fix-xogħol ried imut! (par. 1)

Iżda Ġanni, bħas-soltu, baqa' rieqed sat-tard. Missieru kien laħaq mar l-għalqa u ġie lura, meta ra l-bieb tal-għorfa magħluq. Bilkemm ma ħax ħsiebu u tela' jixriflu. Ġanni kien għadu fl-isbaħ raqda. In-nies li jgħixu fl-ibliet ma tħobbx tbakkar għax ma kellhomx għalfejn jaraw ix-xemx tielgħa. Qam għall-ħabta tad-disgħa u nofs, **inħasel bħal qattus** u niżel iħaffef isfel. **Sab ix-xjuħ jistennewh.** Ibieraħ kien jum ta' ġenn u bilkemm kellmuh u ferħu bih. Qagħad madwar il-mejda tal-kċina u malajr ndafar mal-kagħkiet bil-ġunġlien li ommu lestietlu għal mal-kafè. Kien ilu ma jduqhom u minn dejjem kien iħobbhom u jniżżel kemm ikollu, l-aktar mal-kafè iswed. (par. 2)

Ġanni malajr sar jaf kulma għadda mir-raħal matul it-tmintax-il sena li kien ilu nieqes mid-dwejra t'ommu. Hbiebu, li kienu jimlew tfulitu tista' tgħid li kollha żżewġu u llum mgħobbijin b'familji kbar. Lemaħ lil xi wħud minnhom iżda ma tantx kellu ħin ikellimhom, jew aħjar ma kellux aptithom. (par. 3)

"Xhin trid, immorru nżuruhom. Dejjem isemmuk miegħi, ibni. Jieħdu pjaċir bik żgur," qallu missieru, Sidor.

"Immorru! Anton ta' Falka għadu ħaj? Ma nafx kif ġie f'moħħi, iżda d-dehra tiegħu ma qeridhiex iż-żmien."

"Għadu ngħid! **Dak ix-xwejjah xieref u ma jitmermirx malajr.** Razza tajba."

"Jien dejjem xiħ nafu u naħseb li llum jgħodd sewwa."

"It-tmenin ilu li għalaqhom u qed iqarreb id-disgħin. Qatt ma semma ma' ħadd kemm jgħodd. Illum m'għadux jara, iżda mill-bqija għadu mhux ħażin." qabżet ix-xiħa.

"Ma naħsibx mela li għadu jinżel ir-raħal għax m'għandux min iwasslu."

"**Ġej u sejjer, qisu mekkuk,** u Alla jbierku, ma jwasslu u ma jgħinu ħadd. Ma nafx kif isib it-triq. Taf int fejn joqgħod, x'gibda hawn." (par. 4)

(Silta addattata mill-ktieb *L-Għar tax-Xitan* ta' J. J. Camilleri)

Wieġeb il-mistoqsijiet fi kliem skont is-silta li qrajt.

20

1. Agħti titlu ieħor lil din is-silta.

_____ (marka)

2. Liema minn dawn taħseb li huwa l-karattru prinċipali tas-silta?

i. Ġanni ☐   ii. Sidor ☐   iii. Anton ta' Falka ☐ (marka)

3. Għaliex taħseb li l-bdiewa ta' San Rokku kienu jbakkru fuq xogħolhom?

_____ (marka)

4. Liema kienu ż-żewġ sinjali li kienu jindikaw il-ħin tal-qawmien?

_____
_____ (2 marki)

5. Għaliex Sidor kellu jikri r-raba' li kellu bi qbiela?

_____ (marka)

6. Għaliex żamm żewġt iħbula?

_____ (marka)

7. X'differenza tara bejn il-mod ta' ħajja ta' Ġanni u dik ta' Sidor?

_____ (marka)

8. **"Sab ix-xjuħ jistennewh."** (par.2) Għal min qed jirreferi l-awtur hawnhekk?

_____ (marka)

9. X'ha, u li tant kienu għal qalbu, Ġanni, bħala kolazzjon?

_____ (marka)

10. Sib u ikteb dettall mis-silta li juri li Ġanni kien miġjub u mistenni ħafna fir-raħal.

_____ (marka)

11. X'sar minnhom ħafna mill-ħbieb li kellu Ġanni fi tfulitu?

_____ (marka)

12. Sib **kelma oħra** mis-silta li tfisser l-istess bħal:

(3 marki)

a. iqum kmieni (par. 1) = _____

b. xi ħadd jiġi minnu (par. 1) = _____

ċ. jittawwallu (par. 2) = _____

13. Immarka t-tifsira ta' dawn l-espressjonijiet fil-kuntest tas-silta: (3 marki)

a. (Ġanni) **inħasel bħal qattus** (par. 2):

- i. dam ħafna jinħasel. ☐
- ii. inħasel fuq fuq. ☐
- iii. inħasel bir-reqqa. ☐
- iv. inħasel bl-ilma kiesaħ. ☐

b. (Anton ta' Falka) **Dak ix-xwejjah xieref u ma jitmermirx malajr** (par. 4):

- i. jimrad ħafna u dalwaqt imut. ☐
- ii. b'saħħtu ħafna iżda ma jdumx ma jmut. ☐
- iii. jiflaħ u għad jgħix ħafna. ☐
- iv. biežel iżda x-xogħol ma jgħoddx għalih. ☐

ċ. (Anton ta' Falka) "Ġej u sejjer, **qisu mekkuk...** (par. 4):

- i. iżomm ruħu attiv. ☐
- ii. iħobb jiekol ħafna. ☐
- iii. jaħdem u wara jistrieħ. ☐
- iv. joqgħod jitmiegħek. ☐

Għall-użu tal-għalliema biss (ara l-iskema tal-marki):

♦ Marki għall-ortografija/puntegġjatura:	2	1	0

IL-METALINGWA

1. Imla l-vojt tas-silta skont kif mitlub fil-parentesi. L-ewwel waħda hija lesta bħala eżempju.

(4 marki)

Sieħbi **gagħad** (**verb fil-Perfett** mill-għerq q-għ-d) jistenna

_____ (**particella**) ommu ġejja mix-xogħol.

Dakinhar kien għeluq sninha u kellha tasal id-dar għal xi l-4

_____ (**ikteb in-numru f'kelma**). Ommu

_____ (**in-negattiv** tal-verb kienet) taf li hu kien

xtralha _____ (**is-superlattiv** tal-aġġettiv

tajjeb) kej li kellu l-ħanut ta' quddiem l-iskola.

10

2. Sib **żball ortografiku f'kull sentenza**, aqta' linja tahtu u wara iktbu sewwa fl-ispazju pprovdut taht. (3 marki)

a. Domt ġimgħatejn nistenna l-logħba li xtrajt mill-Ingilterra.

---

b. In-nanna qagħdet tfhemni kif tagħmel iz-zalza tal-ġaġin.

ċ. Minn-naħa tagħna xorta kellna nħallsu tliet ewro.

---

3. Ikteb is-sentenzi bil-puntegġjatura meħtieġa. (3 marki)

Aiden staqsa lil mauro Fi x'hin sejjer il-grawnd Mauro stagħġeb u qallu, Kemm qed nieħu pjaċir li ġej magħna

---

25

25

Ikteb in-numru tal-kitba li għażilt: _____

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

[illegible]

Taqsimat Ċ: IL-LETTERATURA

► IL-POEZIJA

Aqra din il-poeżija u wara wieġeb il-mistoqsijiet.

20

(10 marki)

IL-BILBLA ta' Ġorġ Zammit

Ismagħha! Moħbija u mdewba
fil-beraħ tal-ogħla smewwiet,
bħal anġlu jinstema' bla jidher,
sultana fuq saltna ta' skiet:

- 5 ismagħha! Bis-sakra tal-hena
issakkar madwarha l-ħolqien
b'għanjietha żagħżuġha daqs l-għodwa
u eqdem miż-żmien.

- 10 Nisimgħek, ja tajra tas-sema,
nisimgħek u nimraħ fil-ħsieb:
min sawrek imlielek lil qalbek
bil-għerf li ma ssib fl-ebda ktieb:
bil-għerf li jinfexx fl-isbaħ għana
ta' mħabba, ta' ħajr, ta' ferħ,
15 li jdieheb lill-ħlejjaq fit-tama,
lil qalbi fis-serħ.

- Fis-serħ li jnissini kull niket,
u jwitti, mellies, kull imrar,
u jdomm ġo rużarju ta' sabar
20 kull mhu, kulma jkun, kulma sar.
Għalhekk xħin jisimgħek, il-bidwi
li jżra' fil-mewġ tal-moħriet
jissieheb m'għanjietek, u joħlom
l-uċuh u l-ħażniet.

1. Din il-poeżija tissejjaħ:

i. sunett

☐

ii. poeżija tradizzjonali

☐

iii. poeżija moderna

☐

iv. limerikk

☐

(marka)

► IL-PROŻA

Aqra din is-silta u wara wieġeb il-mistoqsijiet.

(10 marki)

Ir-roundabouts mimlijin petunji u sardinell ilkoll imxaħxħa qalb il-ħaxix aħdar niedi. Intebħu lkoll li r-rebbiegħa fetħet il-bibien tagħha beraħ. Imma l-fjuri ħarsu skantati lejn salib it-toroq jippruvaw jifhmu mnejn ġie dak il-baħħ u dik il-ħemda.

Fejn telaq kulħadd? Fejn huma l-karozzi u l-muturi, it-trakkijiet u x-xarabanks? L-għaliex it-triqat li għadhom kemm twessgħu u l-pontijiet li għadhom kemm inbnew, diġà sfaw iltiema? F'tebqa t'għajn pitirross instema' jzekzek, nieżel iferfer ġwenħajh għal nofs ir-roundabout.

5

"Boloh!" qalilhom. "Imisskom tiżfnu bil-ferħ. Il-belt kollha tinsab f'idejkom. Il-magni infernali ma jgennukomx aktar bir-rabja tagħhom, ma jifgawkomx bin-nugrufun u lanqas ma jitilfu l-kontroll u jidħlu jgħaffġu go nofskom. Għax il-ħlejjaq li jitekellmu ssakkru ġewwa u qed jibżgħu mid-dell ta' xulxin. Kultant jixirfu minn fuq xi gallerija jew minn wara tieqa mtappna iżda jidhru lkoll beżgħana. Issa intom ħielsa ... fil-beraħ ta' dil-kampanja li twieldet hawn, go nofs il-belt."

10

"Issa se ndabbar rasi għax dis-sena ma rajniex trabokki u xbiek mifruq biex jaqdbu lili u lil sħabi. Se mmorru lura lkoll bi ħgarna, mimlija ferħ, iktar u iktar meta sirna nafu li l-għasafar il-kbar ma jistgħux itiru għax l-ajruport magħluq. Hekk l-ajru spicča kollu tagħna."

15

Iżda l-fjuri ta' ġor-roundabout baqgħu ċassi daqs statwi ... ma jafux għandhomx jifirħu jew jitnikktu quddiem dal-baħħ li jtarrax. Tgħid se jdumu hekk?

(silta miktuba b'ispirazzjoni tal-lock-down parzjali li sar f'Marzu 2020 minħabba l-pandemija)

1. Agħti titlu lil din is-silta skont dak li qrajt.

_____ (marka)

2. Permezz ta' kwotazzjonijiet, uri kif l-awtur qed **jipersonifika** l-fjuri ta' ġor-roundabout.

_____
_____ (2 marki)

3. Mit-tieni paragrafu sib u iktib eżempju ta' **onomatopea**.

_____ (marka)

4. Xi jġiegħlek tifhem li r-roundabout li qed jikteb dwarha l-awtur kienet f'żona traffikuża?

_____ (marka)

5. Għaliex il-pitirross sejjaħ lill-fjuri '**boloh**'? Agħti **żewġ** raġunijiet.

_____ (2 marki)

6. F'mhux iktar minn **60 kelma**, ikkummenta dwar l-aħħar paragrafu (linji 18-19).

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____ (3 marki)

IL-FEHIM MIS-SMIGH: Da Vinci u l-Mona Lisa**(10 marki)****Taħriġ A: Wieġeb dawn il-mistoqsijiet skont dak li smajt fis-silta. (5 marki)**

a. Semmi qasam li fih kien jispikka ħafna Leonardo da Vinci.

---

b. X'kien ix-xogħol ta' Francesco del Giocondo?

ċ. X'kien il-mottiv wara s-serqa tal-Mona Lisa?

---

d. Għaliex ġie interrogat il-poeta Franciż?

---

e. X'tifhem meta ngħidu li l-Mona Lisa bħalissa tinsab f'ħabs?

► **Taħriġ B: Imla l-vojt b'informazzjoni komplimentari (tinkludi numri) skont dak li smajt fis-silta. (5 marki)**

a.	1452	
b.		kemm kellu żmien da Vinci meta miet
ċ.	1963	
d.		is-sena li fiha l-pittura żaret ir-Russja u l-Ġappun
e.	35,000	

TMIEM IL-KARTA